EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 508 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Grieķijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Grieķijas 2020. gada stabilitātes programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Grieķijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Grieķijas 2020. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Grieķija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku".

(2) 2020. gada ziņojums par Grieķiju[3] tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Grieķija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
[3] SWD(2020) 507 final 2.

2019. gada 9. jūlijā[4], turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Grieķijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2020. gada 26. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Grieķijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, nelīdzsvarotība konstatēta tādās jomās kā augstais valsts parāds, apjomīgi ieņēmumus nenesošie aizdevumi banku bilancēs un ārējais sektors apstākļos, kad joprojām ir zems ekonomiskās izaugsmes potenciāls un augsts bezdarbs.

(3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija oficiāli pasludināja Covid-19 uzliesmojumu par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības sistēmas smagai spriedzei, rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, nestabilitāti finanšu tirgos un patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas un ienākumus un uzņēmumu darbību. Tā ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir nopietnas sekas Eiropas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu[5], kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.

(4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ar ierobežotu ilgumu un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Turklāt uz tiem būtu jāattiecina demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.

(5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu[6]. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā pauda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

(6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbavietā nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādie tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu

[4] OV C 301, 5.9.2019., 117. lpp.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāsadarbojas, sagatavojot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu mūsu sabiedrības un ekonomikas normālu darbību un ilgtspējīgu izaugsmi, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.

(7) Covid-19 krīze ir apliecinājusi, ka vienotais tirgus ir pietiekami elastīgs, lai spētu pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atlabšanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ir jāatceļ steidzamie ārkārtas pasākumi, kas kavē vienotā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze ir parādījusi, ka veselības aprūpes nozarē ir vajadzīgi krīzes gatavības plāni, kas jo īpaši ietver uzlabotas iepirkuma stratēģijas, diversificētas piegādes ķēdes un stratēģiskas būtiskāko materiālu rezerves. Tie ir galvenie elementi, lai izstrādātu plašākus krīžu gatavības plānus.

(8) Savienības likumdevējs jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus[7], lai ļautu dalībvalstīm mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtas sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu spiedienu uz naudas plūsmu, dalībvalstis arī var 2020.–2021. grāmatvedības gadā izmantot 100 % līdzfinansējuma likmi no Savienības budžeta. Grieķija tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu personām un nozarēm, ko šīs problēmas skar visvairāk.

(9) Paredzams, ka pandēmijas sociālekonomiskās sekas Grieķijas reģionos izpaudīsies nevienādi, jo tiem ir dažādi specializācijas modeļi, jo īpaši reģionos, kas izteikti paļaujas uz tūrismu un plašākā nozīmē uz tiešas saskares darījumiem ar patērētājiem. Tas rada būtisku risku, ka Grieķijā palielināsies reģionālās un teritoriālās atšķirības, pastiprinot jau novēroto un finanšu krīzes gados saasinājušos tendenci, kura liecina par aizvien lielāku atšķirību veidošanos starp galvaspilsētu un it īpaši salu un kalnu reģioniem. To papildina risks, ka uz laiku izirs konverģences process starp dalībvalstīm, tāpēc pašreizējā situācijā ir vajadzīga mērķtiecīga politiska atbildes reakcija.

(10) Grieķija savu 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada stabilitātes programmu iesniedza 2020. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

(11) Grieķija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu.

(12) Valdība savā 2020. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no pārpalikuma, kas bija 1,5 % no IKP 2019. gadā, līdz deficītam 4,7 % apmērā no IKP 2020. gadā. Tiek lēsts, ka deficīts 2021. gadā samazināsies līdz 0,2 %

---

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu), (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

no IKP. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 176,6 % no IKP, taču saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu ir paredzams, ka 2020. gadā tā palielināsies līdz 188,8 %. Budžeta prognožu pamatā ir valstij specifiski riski, proti, nepabeigtā tiesvedība un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumi. Makroekonomikas un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība Covid-19 pandēmijas dēļ.

(13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un īstenojot saskaņotu ES pieeju, Grieķija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu minētie budžeta pasākumi sasniedz 5,4 % no IKP. Minētie pasākumi ietver īslaicīgu ekonomisku atbalstu algotiem darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām, individuālajiem uzņēmumiem un dažām brīvajām profesijām, ko skārusi pandēmijas ietekme, atmaksājamu avansu maksājumus uzņēmumiem ar samazinājušos apgrozījumu, sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanu par darbiniekiem, kuru darba līgumi ir apturēti, nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu, tostarp nodokļu kārtējo maksājumu shēmās, atlikšanu uz vismaz trim mēnešiem visiem uzņēmumiem, pašnodarbinātajiem un algotiem darba ņēmējiem, kurus skārusi koronavīrusa pandēmijas ietekme, procentu subsīdijas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem piešķirtiem aizdevumiem un lielākus veselības aprūpes izdevumus. Turklāt Grieķija ir paziņojusi par pasākumiem, kas palīdzēs atbalstīt uzņēmumu likviditāti, neradot tiešu ietekmi uz budžetu. Minētie pasākumi ietver naudas nodrošinājuma piešķiršanu, lai stimulētu bankas aizdevumu izsniegšanu, – minētā piešķiršana notiek ar *Hellenic Development Bank* starpniecību. Tomēr Komisijas 2020. gada pavasara prognozē arī visi nodokļu atlikšanas gadījumi tiek uzskatīti par likviditātes pasākumiem bez negatīvas ietekmes uz budžetu 2020. gadā. Kopumā Grieķijas veiktie pasākumi atbilst pamatnostādnēm, kas sniegtas Komisijas paziņojumā par koordinētu ekonomisko reakciju uz Covid-19 uzliesmojumu. Minēto pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

(14) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ar nemainīgas politikas pieņēmumu, Grieķijas vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 6,4 % apmērā no IKP 2020. gadā un 2,1 % apmērā no IKP 2021. gadā. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP sasniegs 196,4 % 2020. gadā un 182,6 % 2021. gadā.

(15) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo Grieķija 2019. gadā nebija izpildījusi noteikumu par parādu un 2020. gadā plāno pārkāpt deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais parāda kritērijs ir izpildīts, taču deficīta kritērijs nav izpildīts.

(16) Attiecībā uz Covid-19 pandēmiju ir iespaids, ka Grieķijas savlaicīgā reakcija un ierobežojumu ieviešana ir apliecinājušas efektivitāti, spriežot pēc samērā nelielā līdz šim apstiprināto infekcijas gadījumu skaita. Tomēr sagaidāms, ka Covid-19 krīzes ekonomiskā ietekme būs smaga, jo salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm Grieķija lielā mērā paļaujas uz tūrisma un transporta nozari. Tūrisma nozarē Grieķija varētu zaudēt lielu daļu ieņēmumu salīdzinājumā ar 2019. gadu. Tūrisms ir Grieķijas ekonomikas nozīmīgākie eksportētie pakalpojumi, kura devums atbilst 45 % no visiem eksportētajiem pakalpojumiem. Turklāt paredzams, ka, pasaules tirdzniecībai palēninoties pandēmijas dēļ, pieprasījuma kritums ietekmēs arī kuģniecības nozari, kas

atbilst 40 % no eksportētajiem pakalpojumiem. Ņemot vērā pārvietošanās ierobežojumus, zemākus izmantojamos ienākumus un bezdarba pieaugumu, paredzams, ka iekšzemes pieprasījums ievērojami samazināsies.

(17) Saskaroties ar Covid-19 uzliesmojumu, Grieķija aktivizēja valsts pandēmijas plānu un strauji ieviesa bezprecedenta pasākumu kopumu, tostarp stingru karantīnu un sociālo distancēšanos, jo īpaši attiecībā uz personām, par kurām bija aizdomas, ka tās varētu būt kontaktējušās ar vīrusa nēsātājiem. Lai mazinātu ekonomisko un sociālo ietekmi, iestādes noteica plašu pasākumu klāstu, kas 2020. gadā atbilst 10,5 % no IKP. No šiem pasākumiem 5 % no IKP atbilst fiskālajiem pasākumiem ar ietekmi uz budžetu 3,7 % apmērā no IKP un vēl 1,9 % uz laiku atliktiem nodokļiem un naudas nodrošinājumam komercbankām, kas papildus varētu nodrošināt jaunus aizdevumus līdz 3,6 % apmērā no IKP. Valsts veselības aprūpes nozare ir saņēmusi vienreizēju piešķīrumu 273 miljonu EUR apmērā, kas, piemēram, segs vēl 2000 veselības aprūpes nozares darbinieku pieņemšanu darbā, medicīniskā aprīkojuma un materiālu iegādi un pastiprinātu skrīningu.

(18) Lai efektīvi ierobežotu Covid-19 pandēmijas izplatību, ir jāuzlabo veselības aprūpes sistēmas kapacitāte, pieejamība un noturība. Joprojām lieli ir tiešie maksājumi par privātiem veselības aprūpes pakalpojumiem un neoficiālie maksājumi, kas ir cieši saistīti ar neefektīvu slimnīcu pārvaldību. Tas rada nevienlīdzību. Pieejamība vēl aizvien ir problemātiska, un iedzīvotāju norādītās neapmierinātās vajadzības pēc veselības aprūpes ir vienas no lielākajām ES, turklāt pastāv ievērojamas atšķirības starp ienākumu grupām un atkarībā no nodarbinātības statusa. Attiecībā uz līdzmaksājumiem netiek veiktas pietiekamas saņēmēju piemērotības pārbaudes, tādējādi kavējot neaizsargāto grupu aizsardzību. To vēl vairāk saasina pārāk dārgu zāļu pārmērīgais piedāvājums un līdz ar to arī patēriņš pārāk lielā apjomā. Lai risinātu šo problēmu, Grieķija īsteno vērienīgu primārās aprūpes reformu, kas īstermiņā nodrošinās piekļuvi kvalitatīviem pamatpakalpojumiem un ilgtermiņā izveidos visaptverošu, uz ģimenes ārsta nosūtījumiem balstītu sistēmu visiem iedzīvotājiem. Agrīnas pazīmes liecina, ka šie pasākumi ir svarīgi iedzīvotāju aizsargāšanai un vīrusa izplatīšanās iegrožošanai, jo tie nodrošina, ka pacientu ārstēšanai atbilstoši viņu vajadzībām var izmantot visu sistēmas jaudu. Veselības aprūpes jomas izdevumiem vēl ir jāatrod ilgtspējīgs risinājums, jo fiskālo ilgtspēju galvenokārt nodrošina līdzekļu atgūšanas sistēma, kas nepietiekamu strukturālo pasākumu dēļ aizvien vairāk tiek pakļauta spiedienam. Lai gan daži nesen veiktie pasākumi ir daudzsološi, centralizētais iepirkums joprojām ir vājš. 2018. gadā publiskie izdevumi veselības aprūpes jomā bija zemāki par ES vidējo rādītāju, pat ietverot atgūšanas vērtību, un veidoja aptuveni 1 % no IKP. Lai uzlabotu veselības aprūpes sistēmas rezultativitāti, pieejamību un vispārējo noturību, ir vajadzīga lielāka efektivitāte un papildu finanšu resursi.

(19) Ir nepieciešami pasākumi, lai mazinātu Covid-19 krīzes ietekmi uz darba ņēmējiem un uzņēmumiem. Saskaņā ar Komisijas prognozi bezdarbs 2020. gadā pieaugs līdz 19,9 %, bet 2021. gadā mazināsies, sasniedzot 16,8 %. Grieķija jau ir ieviesusi pagaidu shēmu, kas atvieglo darbaspēka izmaksas uzņēmumiem, kuru darbība ir apturēta vai būtiski ietekmēta, un kas vienlaikus aizsargā darba līgumus un sniedz ienākumu atbalstu krīzes skartajiem darba ņēmējiem. Tomēr visaptverošas saīsināta darbalaika shēmas īstenošana nodrošinātu ilgtspējīgāku un elastīgāku risinājumu, un iestādes jau ir veikušas pasākumus šajā virzienā. Šāda shēma ļautu uzņēmumiem saīsināt darbalaiku modulētā veidā atbilstoši tam, cik lielā mērā ir ierobežota to darbība, vienlaikus saglabājot nozaru darbību un nepieļaujot, ka darbinieku pagaidu atlaišana kļūst strukturāla. Pārvietošanās ierobežojumu un sociālās distancēšanās laikā

saimniecisko darbību un darbvietas palīdzētu saglabāt arī elastīga darba režīma, piemēram, tāldarba, paplašināšana, – līdz šim Grieķijā tas nebija tik izplatīts kā citās dalībvalstīs.

(20) Pastāv risks, ka Covid-19 krīze no jauna saasinās lielas iedzīvotāju daļas sociālo situāciju un palielinās ienākumu nevienlīdzību. To iedzīvotāju īpatsvars, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, Grieķijā pirms pandēmijas uzliesmojuma vēl aizvien bija viens no augstākajiem ES, un bērni un darbspējas vecuma iedzīvotāji bija pakļauti lielākam riskam nekā vecāka gadagājuma cilvēki. Nopietnas bažas raisa arī nodarbinātu personu nabadzība, nepietiekama piekļuve izmaksu ziņā pieejamiem mājokļiem un enerģētiskā nabadzība. Lai mīkstinātu krīzes ietekmi, izšķiroša nozīme būs pienācīgai ienākumu kompensēšanai visiem krīzes skartajiem darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem, tostarp tiem, kuriem nav pilnvērtīgas piekļuves sociālajai aizsardzībai. Svarīgi būs, nostiprinot sociālās drošības tīklu, arī atbalstīt visneaizsargātākās personas, tostarp neaktīvos un nedeklarētos darba ņēmējus. Tā kā paredzams, ka lielākam cilvēku skaitam nāksies paļauties uz pamata drošības tīkliem, svarīgi būs uzlabot minimālā ienākumu atbalsta adekvātumu. Vistrūcīgākajām un visneaizsargātākajām grupām, tostarp personām ar invaliditāti, bēgļiem un patvēruma meklētājiem, ir nepieciešama visaptveroša piekļuve sociālajiem pakalpojumiem. Turklāt ilgtermiņa aprūpes pakalpojumi nav pietiekami attīstīti. Grieķijai būtu arī turpmāk jāveicina piekļuve izmaksu ziņā pieejamiem mājokļiem, jo īpaši mājsaimniecībām, kuras ir pakļautas nabadzības riskam; tas darāms, piemēram, ieviešot shēmu, lai palīdzētu neaizsargātiem mājokļu īpašniekiem, kuriem ir hipotekārais kredīts.

(21) Covid-19 krīze ir apturējusi pēdējos gados novērotās pozitīvās norises darba tirgū, un paredzams, ka bezdarba līmenis atkal pieaugs. Lai atbalstītu spēcīgu nodarbinātības atjaunošanos pēckrīzes periodā, Grieķijai ir jāpabeidz reformas, kas padarītu efektīvāku politiku, kura palīdz cilvēkiem atrast darbu, īpaši mācību programmas. Būtiski būs palielināt valsts nodarbinātības dienesta spēju nodrošināt pastāvīgu un individualizētu atbalstu darba meklētājiem. Grieķijai īpaša uzmanība jāpievērš jauniešiem un sievietēm – šīs kategorijas vairāk skar nodarbinātības iespēju trūkums. Nav izsmeltas arī iespējas uzlabot sociālo dialogu, atbalstot sociālo partneru aktīvu un jēgpilnu iesaistīšanos politikas veidošanā, tostarp tādu pasākumu izstrādē un īstenošanā, ar kuriem risina Covid-19 krīzes sekas. Valdībai pūliņi būtu jāpievērš tam, lai uzlabotu visu personu pamatprasmes. Svarīgi būs novērst sliktus izglītības rezultātus, uzlabot profesionālo izglītību un apmācību un izvērst pieaugušo izglītību. Lai samazinātu prasmju neatbilstību un paātrinātu darba tirgus atveseļošanos, ir būtiski uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām.

(22) Ilgtspējīga likviditātes atbalsta, tostarp apgrozāmā kapitāla, nodrošināšana skartajiem uzņēmumiem (sevišķi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un mikrouzņēmumiem), īpaši ar aizdevumu un garantiju palīdzību, gluži pamatoti ir bijusi valdības prioritāte, kopš tā sāka reaģēt uz Covid-19 uzliesmojumu. Grieķija valsts atbalsta pagaidu satvarā ir sākusi īstenot trīs shēmas, lai palielinātu uzņēmumu kapitāla likviditāti, proti: i) shēmu, kas attiecas uz atmaksājamiem avansa maksājumiem, ii) naudas nodrošinājuma shēmu banku aizdevumu segšanai un iii) procentu subsīdiju shēmu īstermiņa aizdevumiem. Ir svarīgi, lai šajā procesā banku nozare ar iestāžu atbalstu pildītu starpnieka funkciju – uzturētu nepieciešamo kredītu plūsmu, pamatojoties uz atbilstīgu kredītriska novērtējumu un piesardzīgiem kredītstandartiem, un vienlaikus precīzi ziņotu par aktīvu kvalitātes pasliktināšanos. Lai aizsargātu aktīvu kvalitāti, vienlaikus veicinot ekonomikas atveseļošanos, ļoti

svarīgi būs atbalstīt banku nozares spēju piedāvāt ilgtspējīgus parādu pārstrukturēšanas risinājumus pastāvētspējīgiem krīzes skartajiem aizņēmējiem.

(23) Lai veicinātu ekonomikas atlabšanu, būs svarīgi pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un veicināt privātās investīcijas, tostarp veicot attiecīgas reformas. Lai nodrošinātu ilgtermiņa izaugsmi un mazinātu reģionālās atšķirības, būtiski ir palielināt izaugsmi veicinošas investīcijas prioritārās nozarēs. 2019. gadā publiskās investīcijas atpalika no plānotā līmeņa par vairāk nekā 1 % no IKP, līdzīgi kā iepriekšējos gados. Iestādes ir sākušas risināt ieilgušo nepietiekamību un izstrādājušas valsts attīstības plānu, lai nostiprinātu noteikumus par atbalstīto projektu izstrādi, pārvaldību, finansēšanu un īstenošanu, un rīcības plānu, kas uzlabos publisko investīciju prognozēšanu un pārraudzību. Ņemot vērā publisko investīciju svarīgo nozīmi laikā, kad sāksies ekonomikas atveseļošana pēc Covid-19 krīzes, ir būtiski novērst visus atlikušos administratīvos šķēršļus un izveidot jaunu projektu sarakstu. Izveidojot īpašu projektu sagatavošanas mehānismu, varētu vēl vairāk uzlabot un paātrināt publiskās investīcijas. Efektīvāka publisko investīciju īstenošana pastiprinātu to ietekmi, kas vēl vairāk stimulētu izaugsmi. Grieķijai varētu ieteikt arī izmantot priekšrocības, kuras sniedz efektīvāks un ilgtspējīgāks publiskais iepirkums, kas ietilptu tās centienos uzlabot un racionalizēt publiskos izdevumus, kā arī garantēt konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi. Lai to panāktu, būtu jānovērš konstatētie trūkumi, piemēram, pastāvīgais nepamatoti lēto piedāvājumu fenomens, – tālab būtu jāizmanto atbilstīgi likumdošanas un administratīvie pasākumi.

(24) Lai atjaunotu Grieķijas ekonomiku, būs arī jānovērš dažas ilgtermiņa nepilnības un jāizmanto potenciālās turpmākās iespējas. Starp nozarēm, kurām ir vajadzīgas ievērojamas investīcijas, ir transports un loģistika, kur atbalsts īpaši nepieciešams ir dzelzceļam, ceļu satiksmes drošībai un intermodālo mezglu modernizācijai, kā arī cieto atkritumu un komunālo notekūdeņu apsaimniekošanai, kur ir vajadzīgas vides ziņā ilgtspējīgas investīcijas. Grieķijas pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku ilgtermiņā prasīs arī apjomīgas privātās un publiskās investīcijas. Plānotās investīcijas, piemēram, maza mēroga projektus energoefektivitātes, ēku renovācijas un atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā, varētu koncentrēt sākumposmā un tādējādi veicināt ekonomikas atlabšanu pēc Covid-19. Sagatavojot vidēja termiņa ekonomikas atveseļošanas pasākumus, var izmantot investīcijas, kas plānotas saskaņā ar dalībvalstu nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem, kopīgu interešu projektiem un infrastruktūras attīstības plāniem. Saistītās investīcijas varētu ietvert pārrobežu savienojumus starp kaimiņu dalībvalstīm importa un eksporta jaudas palielināšanai, lai nodrošinātu ilgtspējīgu enerģijas piegādi iedzīvotājiem un uzņēmumiem Grieķijā, un pasākumus, kas nodrošinātu taisnīgu pāreju reģionos, kurus visvairāk ietekmē Grieķijas vērienīgais plāns pāriet uz bezlignīta elektroenerģijas ražošanu. Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu 2021.–2027. gada plānojums varētu palīdzēt Grieķijai risināt dažas no problēmām, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, īpaši teritorijās, kas ietvertas ziņojuma par valsti D pielikumā[8]. Tas ļautu Grieķijai optimāli izmantot minēto fondu.

(25) Lai gan iepriekšējos gados ir panākts zināms progress, Grieķijai ir jāpaātrina centieni uzlabot savu digitālo sniegumu, tostarp izmantojot digitālos rīkus un pakalpojumus valsts pārvaldē, tiesu sistēmā un uzņēmumos. Valsts pārvaldei ekonomikas atlabšanas posmā sevišķi svarīgi būs saglabāt impulsu un ieguvumus, kurus kopš Covid-19 uzliesmojuma sākuma devusi vairāku digitālo pakalpojumu ieviešana. Stratēģiska

[8] SWD(2020) 507 final 2.

pieeja digitālo tehnoloģiju izmantojuma paātrināšanai visās ekonomikas nozarēs (arī valsts pārvaldē) un dažādu informācijas sistēmu, jo īpaši tirgus uzraudzības datubāzes, sadarbspēja palīdzētu mazināt produktivitātes atšķirības salīdzinājumā ar eurozonas valstīm un mazināt administratīvo slogu. Prioritāte ir arī uzlabot sevišķi augstas veiktspējas tīklu pieejamību un sevišķi ātrdarbīga interneta ieviešanu. Digitālo prasmju ziņā Grieķija nesasniedz ES vidējo līmeni. 2019. gadā tikai 51 % iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem bija apguvuši vismaz digitālās pamatprasmes, kamēr ES vidējais rādītājs ir 58 %. Digitālo prasmju pilnveide Grieķijā ikvienam nodrošinās vienlīdzīgu piekļuvi e-pakalpojumiem, palīdzēs uzņēmumiem efektīvi izmantot tāldarba un e-rīku iespējas un ļaus visiem izglītojamajiem – gan skolā, gan augstskolā un pieaugušo izglītībā – pilnvērtīgi piedalīties tālmācībā. Īpaša uzmanība būtu jāvelta personām no nelabvēlīgas vides, tostarp bēgļiem un patvēruma meklētājiem, kā arī tiem, kas dzīvo attālos un lauku apvidos.

(26) Pēc tam, kad Grieķija 2018. gadā sekmīgi pabeidza Eiropas Stabilizācijas mehānisma finansiālās palīdzības programmu, valstij piemēro pastiprinātu uzraudzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 472/2013. Lēmumā par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu attiecībā uz Grieķiju[9] atzīts, ka Grieķijai vidējā termiņā ir jāturpina pieņemt pasākumus, kas novērstu iespējamos makroekonomiskās nelīdzsvarotības cēloņus, un vienlaikus jāīsteno strukturālās reformas stabilas un ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes atbalstam. Grieķija 2018. gada 22. jūnijā Eurogrupā apņēmās līdz pilnīgai pabeigšanai turpināt visas galvenās reformas, kas pieņemtas saskaņā ar minēto programmu. Grieķija ir arī apņēmusies īstenot konkrētus pasākumus saistībā ar fiskālo un fiskāli strukturālo politiku, sociālo labklājību, finanšu stabilitāti, darba un produktu tirgiem, privatizāciju, tieslietu sistēmas darbību, valsts pārvaldi un korupcijas apkarošanu. Šīs strukturālās reformas ir vēl svarīgākas saistībā ar Grieķijas centieniem pārstartēt savu ekonomiku. Ja reformas tiks veiksmīgi īstenotas un pabeigtas, tas ievērojami atbalstītu Grieķijas izaugsmi vidējā termiņā un ilgtermiņā. Par Grieķiju reizi ceturksnī tiek sagatavots ziņojums, kā tai veicies ar saistību izpildi pastiprinātas uzraudzības režīmā, un uz labvēlīga ziņojuma pamata valstij var reizi pusgadā piemērot parāda atvieglošanas pasākumus, kuru vērtība ir 0,7 % no IKP gadā. Eurogrupa 2019. gada aprīlī un 2019. gada decembrī vienojās par no politikas atkarīgu parāda pasākumu pirmo divu daļu īstenošanu 970 miljonu EUR un 767 miljonu EUR apmērā. Sestais pastiprinātās uzraudzības ziņojums, kurā novērtēts Grieķijas progress attiecībā uz saistību izpildi, tika publicēts 2020. gada 20. maijā.

(27) Šie ieteikumi pievēršas pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes novēršanai un ekonomikas atlabšanas veicināšanai, taču Grieķijai 2019. gadā adresētie ieteikumi, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā, attiecās arī uz reformām, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. Šie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgada ciklā. Tas attiecas arī uz ieteikumiem, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Minētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, t. sk. pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.

(28) Pašreizējā situācijā īpaši svarīgi ir arī turpmāk koncentrēties uz banku pārstrukturēšanu, lai saglabātu finanšu stabilitāti un palielinātu banku kreditēšanas

[9] Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1192 (2018. gada 11. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 211, 22.8.2018., 1. lpp.) un Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/338 (2019. gada 20. februāris) par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 60, 20.2.2019., 17. lpp.).

spēju, kas ļautu finansēt ekonomikas atveseļošanos. Banku nozare ir kļuvusi noturīgāka, un rezultātā 2019. gada septembrī tika atcelta kapitāla kontrole, taču pārmantotie riski un problēmas joprojām ir lieli. To vidū ir joprojām liels ieņēmumus nenesošu aizdevumu apjoms, kapitāla pozīcija, kas gan atbilst kapitāla prasībām, taču īstermiņā saskaras ar aizvien lielāku kapitāla pieprasījumu, kā arī zema rentabilitāte, kas atkarīga no kreditēšanas pieauguma. Tāpēc Grieķijas bankas ir īpaši pakļautas riskam, ka Covid-19 pandēmijas dēļ pieaugs finansēšanas izmaksas un no jauna pasliktināsies aktīvu kvalitāte. Ieņēmumus nenesošu aizdevumu sekundārā tirgus nepārtrauktas darbības veicināšanai, ko pavada jauni aizdevumi un dzīvotspējīgu aizdevumu ilgtermiņa pārstrukturēšana, ievērojot piesardzīgus kredītstandartus, var būt liela nozīme, lai sasniegtu divkāršu mērķi – mazinātu Covid-19 uzliesmojuma ietekmi uz aktīvu kvalitāti un vienlaikus risinātu pārmantoto problēmu, ko rada ieņēmumus nenesošie aizdevumi. Būtisks solis šajā virzienā varētu būt tiesiskā regulējuma reformas īstenošana, kas pieļauj neierobežotu pret nodrošinājumu vērstu izpildi aizņēmēju maksātnespējas gadījumā.

(29) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā un tādējādi var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis savās 2020. gada valsts reformu programmās ir izvērtējušas progresu saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu. Nodrošinot tālāk sniegto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Grieķija sekmēs progresu IAM sasniegšanā un kopīgus pūliņus konkurētspējīgas ilgtspējas nodrošināšanai Savienībā.

(30) Cieša valstu ekonomikas koordinācija ekonomiskajā un monetārajā savienībā ir būtiska, lai strauji atgūtos no Covid-19 ekonomiskās ietekmes. Grieķijai kā dalībvalstij, kuras valūta ir euro, ņemot vērā Eurogrupas politiskās norādes, būtu jānodrošina, ka tās politika joprojām atbilst ieteikumiem eurozonai un tiek koordinēta ar pārējo eurozonas dalībvalstu politiku.

(31) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi Grieķijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada stabilitātes programmu, 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Grieķijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Grieķijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(32) Ņemot vērā minēto novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums[10] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

(33) Padome ir izskatījusi 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Šajos ieteikumos ir ņemts vērā, ka pandēmijas apkarošana un ekonomiskās atlabšanas veicināšana ir pirmais nepieciešamais solis, kas ļaus koriģēt nelīdzsvarotību. Ieteikumi, kuri ir tieši vērsti uz makroekonomisko nelīdzsvarotību, ko Komisija konstatējusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1., 2., 3. un 4. ieteikumā,

[10] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

AR ŠO IESAKA Grieķijai 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi ierobežotu pandēmijas izplatību, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicinās investīcijas. Stiprināt veselības aprūpes sistēmas noturību un nodrošināt pienācīgu un vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei.

2. Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību un sociālo jomu, tostarp īstenojot tādus pasākumus kā saīsināta darbalaika shēmas un nodrošinot efektīvu aktivizācijas atbalstu.

3. Strauji īstenot pasākumus, lai ekonomikā nodrošinātu likviditāti un kredītu un cita veida finansējuma plūsmas turpināšanos, īpašu uzmanību pievēršot krīzes visvairāk skartajiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošu publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atlabšanu. Ievirzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz drošu un ilgtspējīgu transportu un loģistiku, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, vides infrastruktūru un sevišķi veiktspējīgu digitālo infrastruktūru un prasmēm. Uzlabot valsts pārvaldes efektivitāti un digitalizāciju un sekmēt uzņēmumu digitālo pārveidi.

4. Turpināt un pabeigt reformas saskaņā ar pēcprogrammas saistībām, kuras Grieķija uzņēmās Eurogrupas 2018. gada 22. jūnija sanāksmē, – tās palīdzēs atsākt ilgtspējīgu ekonomikas atlabšanu pēc tam, kad pakāpeniski tiks atviegloti Covid-19 dēļ uzliktie ierobežojumi.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs